

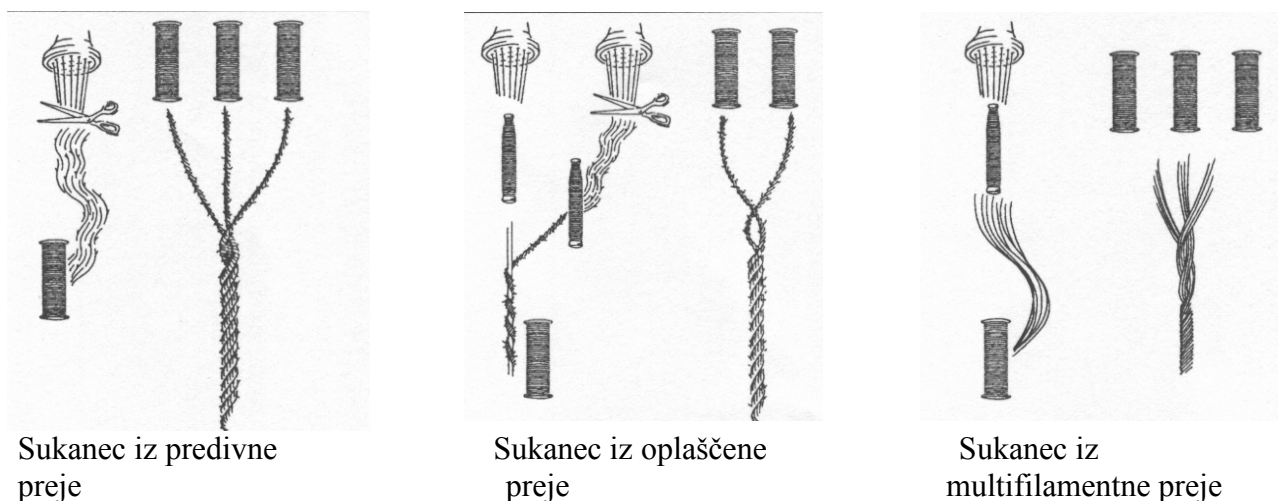
5. VAJA: ŠTEVILČENJE SUKANCEV

1. Teoretične osnove:

Sukanec predstavlja spojni element med posameznimi oblačilnimi deli. Njegove lastnosti so odvisne od surovinske sestave, konstrukcije, intenzivnosti vitja, finoče in dimenzijske stabilnosti.

Sukanci so lahko iz naravnih vlaken in kemičnih vlaken. Med sukanci iz naravnih vlaken najpogosteje srečamo sukance iz bombažnih vlaken, ki imajo pretržno napetost in raztezek nižji kot sukanci iz kemičnih vlaken, vendar so bolj odporni proti visokim temperaturam, ki se razvijejo pri šivanju. Sukanci iz kemičnih vlaken so predvsem iz PES-, PA- in PP- vlaken, ki imajo visoko pretržno napetost in raztezek in so odporni proti obrabi, niso pa odporni proti visokim temperaturam.

Iz konstrukcijskega vidika poznamo sukance, kot so: sukanec iz predivne preje, sukanec iz oplaščne preje (core-spun), filamentni sukanci in teksturirani sukanci [1]. Sukanci so prikazani na sliki 18.

Slika 18: Prikaz sukanca iz predivne, oplaščne in multifilamentne preje

Slika 19: Teksturirana multifilamentna preja

Za oblačilne namene se uporabljajo največ sukanci iz oplaščne preje. Sukanec iz oplaščne preje je sestavljen iz jedra, ki da sukancu ustrezne mehanske lastnosti in iz plašča iz prediva, ki je ovit okrog jedra. Plašč da sukancu fiziološke lastnosti, kot so mehkost, voluminoznost.

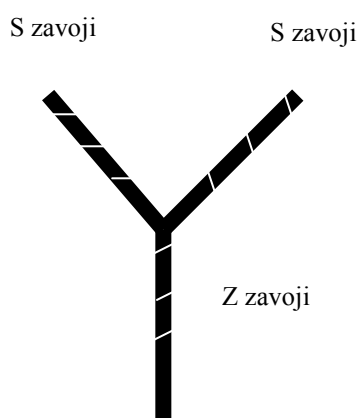
Jedro in plašč sta lahko iz preje enake surovinske sestave (npr. PES/PES, poliestrno jedro in plašč). Kadar želimo, da ima sukanec naravne lastnosti in hkrati dobre mehanske lastnosti, poliestrno jedro oplaščimo z bombažnim predivom. V oblačilni industriji najpogosteje srečamo sukance iz poliestrne ali bombažne preje.

Sukanec iz predivne preje se v zadnjem času redkeje uporablja, saj nudi sukanec iz oplaščene preje boljše lastnosti pri uporabi.

Sukanec iz multifilamentne preje je sestavljen iz več monofilamentov, in se odlikuje po svoji gladki strukturi in izredno dobrim mehanskim lastnostim. Sukance iz multifilamentne preje uporabljamo predvsem v čevljarški industriji, specifična oblačila in tehnične namene. Sukanec iz monofilamentne preje uporabljamo za slepo robljenje pri izdelavi dolžine.

Sukanec iz teksturirane preje se zaradi svoje valovite strukture, ki da sukancu voluminoznost, mehak otip in elastičnost uporablja za šivanje pletenih izdelkov [2, 3].

Sukana preja ima navadno Z-vitje, kajti v primeru S-vitja lahko nastopijo težave pri oblikovanju vboda (slika 20).

Slika 20: Dvonitni enostopenjski sukanec

2. Naloga

Določi finočo oplaščenemu, multifilamentnemu sukancu in sukancu iz teksturirane preje! Stehtaj 1 m sukanca na analitski tehtnici in na podlagi izmerjene mase določi finočo vzorca po tex in metričnem sistemu.

Podaj finočo sukanca iz oplaščene preje z etiketnim številčenjem N_0 . 120 v tex sistemu.

3. Številčenje sukancev

Poznamo štiri vrste številčenja sukancev [4, 5]:

- Tex sistem: temelji na merskih enotah SI sistema in nam pove koliko gramov tehta 1000 m preje, sukanca.
- Metrično številčenje: metrična številka N_m označuje, koliko metrov preje, sukanca tehta 1 g .
- Etiketno številčenje: kratica N_o ali N_r , izhaja iz N_m , ne pove pa nam ničesar o številu niti v sukancu.
- Angleško številčenje za bombažno prejo: N_{eB} , označuje dolžino sukanca, ki znaša 840 yardov (= 768,08 m) tehta 1 angleški funt (1 funt= lb= 451,59 g).

Literaturni viri

- [1] Tyler, D, Carr, H. Carr and Latham's technology of clothing manufacture. Oxford: Blackwell Science, 2000, 281 str.
- [2] UPONNMWAN, J.O.; MURKHPADHYAY, K.N.; CHATTERJEE, K.N.: Sewing threads. *Textile Progress*, 30 (2000), 3-4 , str. 2-41.
- [3] Laing, R.M., Webster, J. Stitches and Seams. Manchester : The Textile Institute,1998, 141 str.
- [4] ...: SIST ISO 1139: *Tekstilije - Preje – Označevanje preje*, 1996.
- [5] Orešič, L. Tekstilni leksikon. Ljubljana : Paralele, 1989, 448 str.